

Fødevarestyrelsen

Rapport fra arbejdsgruppen om indførelse af obligatorisk hygiejnekursus for personer, der håndterer svin

(Handlingsplan for husdyr-MRSA, pkt. 2.3).
Endelig version.

Indhold

1. Indledning og kommissorium	3
1.1. Kommissorium for arbejdsgruppen.....	3
2. Sammendrag.....	4
Anbefalinger	4
Juridiske forhold	5
Økonomiske konsekvenser.....	5
3. Baggrund.....	5
4. Lovgivning og ikrafttrædelsestidspunkt	6
5. Kursets målgruppe.....	6
5.1. Målgruppernes størrelse	7
5.2. Udenlandske medarbejdere	7
5.3. Skal alle på kursus?.....	7
5.4. Prioritering – hvem skal først på kursus?	8
6. Eksisterende hygiejneundervisning for målgruppen.....	9
6.1. Landbrugsuddannelserne	9
6.2. Slagterierne	9
6.3. Chaufføruddannelse – dyretransport.....	10
7. Økonomi	10
7.1. Erhvervsøkonomiske omkostninger	10
7.2. Statsfinansielle omkostninger	11
8. Kursusindhold	11
8.1. Læringsudbytte.....	12
8.2. Lektionsplan.....	12
9. Undervisningen.....	13
9.1 Krav til underviser.....	13
9.2 Pædagogik	13
9.3 Sprog.....	14
9.4 E-learning.....	14
10. Kursus varighed	14
11. Kursusmateriale.....	15
12. Udbud af kursus.....	15
Bilag 1. Undersøgelse af eksisterende hjemmelsgrundlag.....	17

Bilag 2: Målgruppernes størrelse	20
Bilag 3: Økonomi	21

1. Indledning og kommissorium

Den tidligere regering indgik aftale med Enhedslisten, SF, Konservative, Venstre og Dansk Folkeparti om en handlingsplan, der skal bekæmpe husdyr MRSA.

Den 4-årige handlingsplan er udarbejdet på baggrund af anbefalinger fra den ekspertgruppe, der blev nedsat i efteråret 2014.

Et af initiativerne i handlingsplanen er indførelse af obligatorisk hygiejnekursus for personer, der håndterer svin. D. 18. august 2015 afholdt Fødevarestyrelsen et opstartsmøde om initiativet, hvor det blev besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe.

Denne rapport indeholder resultatet af arbejdsgruppens arbejde, med en række anbefalinger til indførelse af et sådan kursus.

1.1. Kommissorium for arbejdsgruppen

Kommissoriet beskriver følgende arbejdsopgaver for arbejdsgruppen:

- Præcisering af hjemmelsgrundlag
- Beskrivelse af kursets målgruppe samt angivelse af hvilke forskelle i kursusindhold og evt. varighed, der kan være for kurser for de forskellige målgrupper
- Opgørelse målgruppernes størrelse
- Redegørelse for økonomi
- Præcisering af kursets indhold og varighed
- Forslag om godkendelsesprocedurer for kursus/kursusmateriale
- Redegørelse for udbud af kurset og herunder for hvordan det sikres/kontrolleres at udbydere gennemfører ens og opdateret undervisning
- Beskrivelse af håndtering af udenlandske medarbejdere og chauffører med fokus på både undervisningssprog og anerkendelse af evt. hygiejnekursus gennemført i hjemlandet
- Forslag til tidsramme for gennemførelse af obligatorisk hygiejnekursus for målgrupperne

Arbejdsgruppen består af Per Olsen (Landbrug & Fødevarer), Lena Bjertrup (Danish Crown), Poul Bækbo og Rikke Ingeman Svarrer (SEGES), Susanne Høyer (Arbejdstilsynet), Robert Skov og Tinna Ravnholt Urth (Statens Serum Institut), Jesper Lund-Larsen (3F), Susanne Linhart (repræsentant for BAR transport og engros og Arbejdsgiverforeningen for transport og logistik) og Helle Kjær Nielsen (Fødevarestyrelsen). Fødevarestyrelsen er tovholder på denne opgave.

Arbejdsgruppen har modtaget bidrag og kommentarer til rapporten fra Jette Holt, Statens Serum Institut, Knud Pedersen (Jordbrugets Uddannelser), Tove Rønne (Sundhedsstyrelsen) og Marianne Marer og Vibeke Von Stemann (Fødevarestyrelsen).

Arbejdsgruppen har afholdt 3 møder, henholdsvis d. 23. oktober 2015, d. 26. november 2015 og d. 16. december 2015.

2. Sammendrag

Arbejdsgruppen har diskuteret, hvem der indgår i målgruppen for et obligatorisk hygiejnekursus med fokus på, at det skal være personer, der håndterer svin. Arbejdsgruppen har desuden undersøgt muligheden for indførelse af krav om obligatorisk hygiejnekursus inden for rammerne af den eksisterende lovgivning, samt hvilke eksisterende tilbud om hygiejneundervisning, der er for målgruppen.

Endelig har arbejdsgruppen udarbejdet forslag til kursusindhold og varighed, beregnet omkostningerne for erhvervet ved indførelse af obligatorisk hygiejnekursus samt undersøgt rammerne for udbud af kurset som et AMU-kursus.

Anbefalinger

Arbejdsgruppen anbefaler følgende om obligatorisk hygiejnekursus for personer, der håndterer svin:

1. Lovgivning og ikrafttrædelsestidspunkt

Ikrafttrædelse af krav om obligatorisk hygiejnekursus bør ske hurtigst muligt.

2. Kursets målgruppe

Krav om obligatorisk hygiejnekursus omfatter såvel danske som udenlandske medarbejdere, og skal som udgangspunkt omfatte alle personer, der erhvervsmæssigt er beskæftiget med levende svin i svinebesætninger, ved transport og på slagterier. Da mange skal på kursus, foreslås det, såfremt der er kapacitetsproblemer på de pågældende kursustilbud, at der prioriteres således, at man hurtigst muligt har uddannet en fra hver besætning frem for at gennemføre uddannelsen besætningsvist.

Arbejdsgruppen anbefaler desuden, at der nedsættes en mindre arbejdsgruppe, som kan arbejde videre med definition af grupper, der kan få merit for tidligere uddannelse eller helt undtages fra kravet om hygiejneundervisning.

3. Eksisterende hygiejneundervisning for målgruppen

Det foreslåede læringsudbytte indarbejdes i eksisterende hygiejneundervisning således, at kursusindholdet fremadrettet bliver en del af undervisningen for:

- Alle elever, der tager en landmandsuddannelse med specialeforløb svin.
- Alle medarbejdere på slagterierne, der arbejder med modtagelse og håndtering af levende svin.
- Alle chauffører, der transportere levende svin.

4. Kursusindhold

Det obligatoriske hygiejnekursus består af det i rapporten beskrevne læringsudbytte og lektionsplan.

5. Undervisningen

Der stilles krav til underviserens kompetencer såvel pædagogisk som fagligt.

6. Kursets varighed

Det fulde hygiejnekursus for personer i målgruppen, der ikke eller kun i begrænset omfang har haft hygiejneundervisning tidligere, får en varighed svarende til et 1-dags AMU-kursus. Kortere kurser målrettes personalegrupper, der kan få delvis merit for deltagelse på andre kurser/uddannelser.

7. Kursusmateriale

Der stilles krav om, at udbydere af det obligatoriske hygiejnekursus underviser efter kursusmateriale udarbejdet og opdateret af Statens Serum Institut og repræsentanter for SEGES Videncenter for svineproduktion, og at dette gælder for såvel det fulde kursus som kortere kurser.

8. Udbud af kursus

Det obligatoriske hygiejnekursus for personer, der håndterer svin udbydes som AMU-kursus og efterfølgende kan det udbydes af andre interesserede.

Juridiske forhold

Arbejdsgruppen har konstateret at der ikke er hjemmel til indførelse af krav om obligatorisk hygiejnekursus inden for rammerne af den eksisterende lovgivning. Det foreslås, at den nødvendige hjemmel bliver etableret i lov om hold af dyr, som en ny § 3b.

Det vurderes at et lovforslag tidligst vil kunne fremsættes i oktober 2016, og tidligst vil kunne træde i kraft den 1. januar 2017. Bekendtgørelse med krav til obligatorisk hygiejnekursus vil herefter tidligst kunne træde i kraft den 1. juli 2017.

Økonomiske konsekvenser

Til dette initiativ estimeres de erhvervsøkonomiske omkostninger i MRSA-handlingsplanen til 5,6 mio. kroner det første år og herefter 0,6 mio. kroner årligt. Estimatet omfatter alene omkostning til kursusafgift.

Medregnes tabt arbejdsfortjeneste i de erhvervsøkonomiske omkostninger overstiger den samlede beregnede udgift de estimerede 5,6 mio. kr. De erhvervsøkonomiske udgifter til tabt arbejdsfortjeneste kan nedbringes med muligheden for at modtage offentlig VEU-godtgørelse ved deltagelse på AMU-kursus. Landbrug & Fødevarer finder det utilfredsstillende, at omkostninger til tabt arbejdsfortjeneste ikke er medregnet.

Ved aftale om fødevarer- og landbrugspakke af 22. december 2015 er der afsat 8,6 mio. kr. til dækning af statsfinansielle omkostninger ved gennemførelse af hygiejnekursus i regi af AMU (arbejdsmarkedsuddannelse) i perioden 2016-2019.

3. Baggrund

Fødevarestyrelsens MRSA ekspertgruppe har vurderet, at yderligere tiltag, end de allerede gældende, kan reducere den mængde af husdyr-MRSA, som mennesker passivt kan bære videre til det omgivende samfund.

Ekspertgruppens anbefaling indgår i den efterfølgende politiske aftale om MRSA "Handlingsplan for husdyr-MRSA" fra 16. april 2015. Et af initiativerne fra handlingsplanen, der skal bidrage til denne reduktion, er indførelse af obligatorisk hygiejnekursus for personer, der håndterer svin, hvor der undervises i:

- De risici, der er forbundet med MRSA,
- Hvordan man kan forsøge at mindske udbredelsen i staldene og
- Hvordan man kan mindske risikoen for at sprede smitten uden for staldene

Kursets forventes at øge indsigten i effekten af hygiejnetiltag og dermed også motivationen for ansatte i svinebesætninger til at opretholde et højt hygiejeniveau.

4. Lovgivning og ikrafttrædelsestidspunkt

Arbejdsgruppen har undersøgt om der er hjemmel til indførelse af krav om obligatorisk hygiejnekursus inden for rammerne af den eksisterende lovgivning, og har konstateret at dette ikke er tilfældet.

Undersøgelsen omfattede de 3 lovgivningsområder: lov om hold af dyr, arbejdsmiljølovgivningen og sundhedslovgivningen. Redegørelsen for undersøgelsen af de 3 områder findes i bilag 1.

På baggrund af undersøgelsen foreslås det, at den nødvendige hjemmel bliver etableret i lov om hold af dyr, som en ny § 3b.

Lovprocessen for Folketingsåret 2016 – 2017 er i gang. I Fødevarestyrelsens bidrag indgår der ikke en ændring af lov om hold af dyr. Et forslag om ændring af lov om hold af dyr vil evt. kunne indarbejdes i en af statusredegørelserne i foråret 2016 med henblik på fremsættelse i Folketingsåret 2016 – 2017. Dette forudsætter, at alle elementerne i forslaget er afklaret forinden, f.eks. størrelsen af de økonomiske konsekvenser.

Et lovforslag vil tidligst kunne fremsættes i oktober 2016 og tidligst træde i kraft den 1. januar 2017.

Efter lovens vedtagelse skal der udarbejdes en bekendtgørelse med krav til obligatorisk hygiejnekursus. Bekendtgørelse vil tidligst kunne træde i kraft den 1. juli 2017.

Arbejdsgruppen anbefaler: at ikrafttrædelse af krav om obligatorisk hygiejnekursus sker hurtigst muligt.

5. Kursets målgruppe

Målgruppen for det obligatoriske hygiejnekursus er personer, der i forbindelse med deres arbejde beskæftiger sig med håndtering af levende svin. Arbejdsgruppen har defineret de 3 største målgrupper som:

- Personer, der arbejder i svinebesætninger.
- Personer, der transporterer og håndterer levende svin i forbindelse med transport af disse.
- Personer, der arbejder på slagteri med modtagelse og håndtering af levende svin.

Foruden disse 3 målgrupper er der også andre mindre grupper af personer, som via deres arbejde kommer i kontakt med svin. Dyrlæger, der kommer i svinebesætninger er en sådan målgruppe, men det antages at dyrlægerne via deres uddannelse og arbejde har den nødvendige indsigt i MRSA og hygiejne. Håndværkere er et eksempel på en anden lille målgruppe, som via deres arbejde i svinestalde kan komme i kontakt med svin.

I forbindelse med indførelse af krav om forrum og zoonotisk smittebeskyttelsesplan i september 2014, blev der indført krav om, at den ansvarlige for besætningen skal påse, at de smitteforbyggende foranstaltninger efterleves af ansatte og alle øvrige personer, som har fast eller lejlighedsvist ærinde i besætningen.

5.1. Målgruppernes størrelse

Gruppen af personer, der arbejder i en svinebesætning enten som selvstændig eller lønmodtager er klart den største af de 3 målgrupper.

Gruppen af chauffører, der transporterer svin og håndterer disse i forbindelse med transport af dyr, er betragteligt mindre.

Den sidste gruppe af personer, der arbejder på slagteri med modtagelse og håndtering af levende svin, er den mindste af grupperne.

Tabel 1: målgruppernes størrelse

Målgruppe	Antal personer	Personale udskiftning/år
Svinebesætninger	9.300 ¹	1200
Chauffører	900	90
Slagteriarbejdere	300	15
I alt	10.500	1305

Estimat for målgruppernes størrelse er leveret af SEGES Videncenter for Svineproduktion, Danish Crown og Arbejdsgiverforeningen for transport og logistik. ¹Antal personer uden landbrugsuddannelse eller med landbrugsuddannelse fra før 2002.

Uddybning af målgruppernes størrelse og andel udenlandske medarbejdere findes i bilag 2.

5.2. Udenlandske medarbejdere

Det estimeres, at der er ca. 3000 udenlandske medarbejdere i gruppen af personer, der arbejder i en svinebesætning. Det drejer sig om medarbejdere fra lande som Polen, Litauen, Letland, Ukraine og Rumænien. Ikke alle udenlandske medarbejdere i landbruget forstår og taler dansk eller engelsk.

I gruppen chauffører er en andel udenlandske chauffører. De udenlandske chauffører er særligt chauffører, der arbejder for udenlandske virksomheder, og som henter svin i Danmark for at transportere disse til andre lande i Europa.

Indholdet af EU-ankendelsesdirektivets bestemmelser og procedurer kan få praktisk relevans i forbindelse med vurdering og anerkendelse af eventuelle hygiejnekurser gennemført i den udenlandske medarbejders hjemland. I vurderingen skal det indgå om den undervisning der er modtaget er relevant for danske forhold.

Der kan ikke siges noget konkret på nuværende tidspunkt om den nærmere udformning og kontrol med sådanne kursuskrav andet end, at det er klart, at det kan blive svært at håndhæve i forhold til chauffører fra udlandet.

Arbejdsgruppen anbefaler: at krav om obligatorisk hygiejnekursus omfatter såvel danske som udenlandske medarbejdere.

5.3. Skal alle på kursus?

Arbejdsgruppen har diskuteret, i hvilken udstrækning der kan gives hel eller delvis merit til personer, der har deltaget på kurser/uddannelser med undervisning i hygiejne, som mindst svarer til det i kapitel 8 beskrevne indhold.

Arbejdsgruppen er enige om, at der er visse uddannelser med betydelig mikrobiologisk indhold, der kan få fuld meritoverførsel, f.eks. læge, dyrlæge, agronom, sygeplejerske m.fl., og at der er visse uddannelser, der kan få delvis meritoverførsel, f.eks. Landmanduddannede med deltagelse i kursus om sundhedsstyring og slagteriarbejdere, der har deltaget på et af slagterierne afholdt hygiejnekursus i forbindelse med ansættelse.

Arbejdsgruppen har desuden drøftet, om der er basis for at undtage personer, der er beskæftiget i helt små virksomheder, fra kravet om obligatorisk hygiejnekursus. Eksempler på de mindste virksomheder/besætninger kunne være deltidslandmanden eller slagteren, der kun slagter få svin.

Et argument i drøftelsen var, at risikoen for smitte fra dyr til menneske ikke er afhængig af antallet af kontakter til dyr, men om dyrene man har kontakt til, er positive eller ej. Alle personer, der har kontakt til positive dyr, risikerer at blive forurenede med/bærer af MRSA og udgør dermed en risiko for at sprede MRSA til samfundet. Et andet argument var, at der må være et lavere smittetryk i mere ekstensivt drevne besætninger, og at krav om kursus vil være en forholdsmæssig større byrde for de små virksomheder.

Arbejdsgruppen anbefaler: at krav om obligatorisk hygiejnekursus som udgangspunkt omfatter alle personer, der erhvervsmæssigt er beskæftiget med svin. Personer med relevante uddannelser kan få hel eller delvis meritoverførsel.

Arbejdsgruppen anbefaler desuden, at der nedsættes en mindre arbejdsgruppe i forbindelse med forarbejdet til bekendtgørelse, som kan arbejde videre med en definition af grupper, der kan få merit for tidligere uddannelse eller helt undtages fra kravet om hygiejneundervisning.

5.4. Prioritering – hvem skal først på kursus?

I tabel 1 estimeres det, at der er ca. 10.500 personer i de 3 største målgrupper. Da det formentlig ikke er muligt at etablere tilbud om hygiejnekursus for alle i løbet af det første år, har arbejdsgruppen diskuteret prioritering i forhold til hvem, der bør deltage på hygiejnekursus først.

I besætninger med flere ansatte vurderes det, at det er vigtigt, at mindst en fra besætningen deltager på det obligatoriske hygiejnekursus i perioden efter kravets ikrafttræden. Denne person kan være den ansvarlige for/ejeren af besætningen, men det kan også være en ansat. Det bør prioriteres, at den der først deltager på det obligatoriske hygiejnekursus, kan være med til at udbrede kendskabet til kursets vigtigste budskaber til de øvrige ansatte og implementere eventuelle nye smitteforebyggende rutiner i besætningen.

Målgrupperne chauffører og slagterarbejdere er så små, at det vurderes, at det ikke er relevant at foretage en prioritering.

Arbejdsgruppen anbefaler: at det i målgruppen "Ejere af og ansatte i svinebesætninger" prioriteres højt, at mindst en person fra hver besætning deltager på obligatorisk hygiejnekursus, såfremt der er kapacitetsproblemer på de pågældende kursustilbud.

6. Eksisterende hygiejneundervisning for målgruppen

Arbejdsgruppen har undersøgt i hvilken udstrækning, der allerede findes relevante kursustilbud eller uddannelsesforløb, der omfatter emnet hygiejne med særlig fokus på MRSA.

6.1. Landbrugsuddannelserne

På alle landbrugsskoler indeholder landmandsuddannelsens andet hovedforløb et frivilligt kursus i sundhedsstyring, for elever der vælger svin. En del af dette kursus handler om hygiejne både i og uden for besætningen. På kurset indgår emnet "Din Sundhed – Din sikkerhed", hvor der bliver undervist i MRSA samt resistens. Kursets varighed er på 22 lektioner, hvoraf 6 lektioner på nogle skoler varetages af en dyrlæge.

SEGES Videncenter for svineproduktion har udviklet detaljeret undervisningsmateriale til dette kursus, og i undervisningen anvendes der foruden tavleundervisning forskellige øvelser, "fup og fakta" og find 5 fejl. Derudover indeholder kurset emnet "Immunitetsstyring og smittebeskyttelse", hvor både intern smittebeskyttelse, smittespredning og korrekt forrumsbrug håndteres.

Af de 22 lektioner er der ca. 14 lektioner, der omhandler emner, der opfylder hovedparten af det i afsnit 8.1 beskrevne læringsudbytte. Indeholdt i nuværende undervisning er ikke de psykosociale aspekter samt kendskab til rettigheder i forbindelse med kontakt til sundhedsvæsenet.

Kurset opdateres årligt af SEGES Videncenter for Svineproduktion, og har været udbudt siden 2002. Siden 2009 har MRSA indgået som emne på kurset. Det vurderes, at ca. 95 % af eleverne, der har valgt svin, har deltaget på kurset.

Arbejdsgruppen anbefaler: at emner beskrevet i afsnit 8.1. læringsudbytte indarbejdes i Landbrugsskolernes undervisningsplan således, at kursusindholdet fremadrettet bliver en del af den obligatoriske undervisning for alle elever, der tager en landmandsuddannelse med specialeforløb svin.

6.2. Slagterierne

Danish Crown-slagterierne: Ved ny ansættelse modtager medarbejdere med adgang i produktionen information om hygiejne ved sidemandsoplæring. Inden for de første 3 måneder deltager alle, inkl. medarbejdere i stald/modtagelse, desuden på et heldags hygiejekursus, hvor baggrund og indhold i hygiejneregler bliver gennemgået. Informationer om nye regler, herunder ændringer/tilføjelser i hygiejnereglerne modtager medarbejderne ad hoc.

Det vurderes at følgende emner beskrevet i afsnit 8.1 læringsudbytte ikke er indeholdt i den nuværende hygiejneundervisning:

- Resistensudvikling
- Bevidsthed om betydningen af at være MRSA-bærer og hvordan det håndteres både i forhold til familie og almindelig social kontakt
- Kendskab til rettigheder i sundhedsvæsenet.

Medarbejdere i stalde, hvor der er kontakt med levende svin får desuden særskilt information om MRSA i en oplysningsfolder, som de får udleveret.

Øvrige store slagterier og slagtehusse: På Ticans slagterier og de store slagterier under Danske Slagtemestre, sker der en introduktion til hygiejne svarende til den, der foregår på Danish Crown, hvor information om MRSA er en del af den almindelige hygiejneundervisning.

På de mindre slagtehusse hvor der typisk er få medarbejdere med mange forskellige funktioner, har slagteren almen viden om hygiejne men der sker ingen systematisk undervisning i hygiejne.

Arbejdsgruppen anbefaler: at emner beskrevet i afsnit 8.1. læringsudbytte indarbejdes i de nuværende hygiejnekurser på de større slagterier således, at kursusindholdet fremadrettet bliver en del af den obligatoriske undervisning for alle medarbejdere, der arbejder med modtagelse og håndtering af levende svin.

6.3. Chaufføruddannelse – dyretransport

Uddannelse af chauffører foregår hovedsageligt i regi af arbejdsmarkedsuddannelse (AMU) og erhvervsuddannelse (EUD). Transporterhvervets Uddannelser (TUR) fastsætter mål og rammer for uddannelserne.

Der er fokus på hygiejne i dele af den eksisterende chaufføruddannelse, men umiddelbart findes der ikke kurser for chauffører, der indeholder hygiejneundervisning svarende til det i denne rapport beskrevne læringsudbytte. Et nyt kursus 48182 – Ajourføring for dyretransportchauffører, som er et kursus, der tæller med i chaufførernes lovpligtige efteruddannelse har hygiejne som emne, men hygiejneundervisningen på dette kursus er dog ikke i form og omfang, som beskrevet i afsnit 8.1.

Arbejdsgruppen anbefaler: at det i afsnit 8.1 beskrevne læringsudbytte indarbejdes i de eksisterende uddannelser for chauffører, eller at der oprettes et nyt 1-dagskursus.

7. Økonomi

7.1. Erhvervsøkonomiske omkostninger

Til initiativet vedrørende obligatorisk hygiejnekursus for personer, der beskæftiger sig med svin, er de erhvervsøkonomiske omkostninger i handlingsplanen for husdyr-MRSA estimeret til 5,6 mio. kroner i 2015 og herefter 0,6 mio. kroner årligt. Estimatet omfatter alene omkostning til kursusafgift.

Da det ikke har været muligt at indarbejde kravet om obligatorisk hygiejnekursus i 2015, antager arbejdsgruppen, at de 5,6 mio. kr. overføres som estimat for de erhvervsøkonomiske omkostninger i det første år efter implementering af krav om obligatorisk hygiejnekursus, og at de 0,6 mio. kroner er estimat for de erhvervsøkonomiske årlige omkostninger i de efterfølgende år.

I bilag 3 er de erhvervsøkonomiske omkostninger til kursusafgift beregnet til ca. 1,2 mio. kr. det første år og 0,14 mio. kr. de efterfølgende år. Denne beregning tager udgangspunkt i, at alle personer i målgrupperne deltager på AMU-kursus med deltagerbetaling på 110 kr. Arbejdsgruppen forventer, at særlige krav til underviser og behov for tolk til udenlandske medarbejdere vil medføre en øget kursusafgift. Endvidere vil der være personer, som ikke kan deltage på et AMU-kursus, enten som følge af uddannelsesbaggrund eller begrænset kursusbehov grundet delvis meritoverførsel. For disse personer forventes det, at deltagerbetalingen vil overstige deltagerbetalingen på AMU-kursus, da de ikke vil modtage tilskud. Det har ikke, på det foreliggende grundlag, været muligt at estimere den endelige deltagerbetaling for hygiejnekursus i AMU-regi eller andelen af personer, der ikke kan deltage på et AMU-kursus.

Arbejdsgruppen har drøftet betydningen af, at der i estimeringen af de erhvervsøkonomiske omkostninger alene er medregnet udgift til selve kursusafgiften. Landbrug og Fødevarer finder det utilfredsstillende, at omkostninger til tabt arbejdsfortjeneste ikke er medregnet.

Som det er beskrevet i kapitel 12, kan der søges offentlig VEU-godtgørelse¹ ved deltagelse på AMU-kursus. VEU-godtgørelsen er 80 % af højeste dagpengesats, hvilket betyder en godtgørelse på ca. 660 kr. for et 1-dagskursus. VEU-godtgørelsen er til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, og vil nedbringe udgiften til tabt arbejdsfortjeneste.

I bilag 3 er omkostningerne til kursusafgift og tabt arbejdsfortjeneste opgjort.

7.2. Statsfinansielle omkostninger

I aftale om fødevarer- og landbrugspakke af 22. december 2015 er aftaleparterne enige om, at hygiejnekurset implementeres i regi af AMU (arbejdsmarkedsuddannelse), og at det afsættes 8,6 mio. kr. hertil i perioden 2016-2019, finansieret fra rammerne til fødevarer- og landbrugsinitiativer.

8. Kursusindhold

Det er beskrevet i handlingsplanen for husdyr-MRSA, at følgende overordnede emner skal gennemgås.

- De risici, der er forbundet med MRSA
- Hvordan man kan forsøge at mindske udbredelsen i staldene
- Hvordan man kan mindske risikoen for at sprede smitten uden for staldene

Emnet vedrørende at mindske udbredelsen i staldene, afventer at der foreligger viden fra igangsatte forskningsprojekter. Herefter vil emnet blive indarbejdet ved førstkommande revidering af undervisningsmaterialet.

Kursets emner skal tilpasses de respektive målgrupper for at give kurset højst mulig relevans for de enkelte faggrupper. Kurset vil indeholde både en teoretisk gennemgang og praktiske øvelser f.eks. i forhold til håndhygiejne og korrekt brug af personlige værnemidler herunder arbejdstøj.

Arbejdsgruppen anbefaler: at det obligatoriske hygiejnekursus består af nedenstående læringsudbytte og lektionsplan.

¹ Kilde: <http://www.veug.dk/Borger/VEU-godtgoerelse/Satser/Sats-for-VEU-godtgoerelse>

8.1. Læringsudbytte

Kursisten der deltager på hygiejnekurset opnår følgende læringsudbytte:

- Med udgangspunkt i husdyr-MRSA at få kendskab til zoonotiske bakterier og virus, deres naturlige forekomst, betingelser for overlevelse, sygdomsfremkaldende egenskaber og typer af infektion (almen mikrobiologi)
- Kendskab til resistensudvikling hos bakterier
- Kendskab til og viden om metoder til at minimere zoonoser i stalden (fx rengøring og desinfektion, restriktivt antibiotikaforbrug)
- Kendskab til menneskers naturlige immunforsvar, og evne til at kunne identificere situationer, hvor der er risiko for infektion (fx fækal-oral smitte med tarmbakterier og defekte hudoverflader som indgangsport for hudbakterier)
- Viden til at kunne identificere en smitterisiko, vælge en korrekt metode til at forebygge smittespredning, og iværksætte metoden fx hvornår man skal skifte arbejdsdragt, udføre håndhygiejne, tage bad o. lign.
- Viden om betydning af at være MRSA-bærer, og hvordan det håndteres både i forhold til familie og almindelig social kontakt
- Kendskab til rettigheder som MRSA-bærer i sundhedsvæsenet

8.2. Lektionsplan

3 lektioner:

Introduktion til kurset med en generel information om, hvad er zoonoser og hvilke problemstillinger er der forbundet med resistente mikroorganismer, herunder:

- Gennemgang af smittekæden
  - Mikroorganismer
    - Hvad er mikroorganismer, hvor forekommer de naturligt, overlevelsesbetingelser, sygdomsfremkaldende egenskaber hos mennesker
  - Smittekilder
    - Hvor er der smittekilder (reservoir) hos mennesker, dyr (inkl. opbevaring af døde dyr), i miljøet
  - Udgangsport
    - Hvordan kommer mikroorganismene fra smitekilden og videre ud i miljøet? (fx via hud og slimhinder, sekreter, urin, afføring o.l.)
  - Smittemåder – hvordan spredes mikroorganismer fra dyr/miljø til mennesker
    - Kontaktsmitte, fækal-oral smitte, luftbåren, blodbåren.
  - Indgangsport
    - Hvordan kommer mikroorganismer ind i kroppen og deres evne til at trænge gennem ikke intakt hud og slimhinde hos mennesker
  - Smittemodtagelig

- Hvornår og hvordan er man smittemodtagelig? Immunforsvarets betydning for forebyggelse af infektion med fokus på hud og slimhinder som indgangsport for mikroorganismer.

3 lektioner

- Metoder til forebyggelse af smittespredning
  - Forebyggelse af indgangsporte for infektion. Hold huden intakt.
  - Basal infektionshygiejne til forebyggelse af smittespredning:
    - Håndhygiejne. Teori + øvelser med særlig fokus på hvordan man fjerner forurening og forebygger håndeksem.
    - Personlige værnemidler. Teori og øvelser om:
      - Arbejdstøj – korrekt vedligeholdelse og opbevaring.
      - Handsker, støvmaske og åndedrætsværn.

1 lektion:

- Antibiotikas betydning for resistensudvikling
- Metoder til mindskelse af zoonoser i staldene fx rengøring og desinfektion, ventilation

1 lektion

- Hvad skal man være opmærksom på som bærer af MRSA?
- Almindelig social kontakt med andre mennesker, tæt social kontakt med familie, kontakt til sundhedsvæsenet og væsentlig information fra Sundhedsstyrelsen.

9. Undervisningen

9.1 Krav til underviser

Underviser bør have dokumenteret erhvervsrettet undervisningserfaring med fokus på målgrupperne, indsigt i praktisk svineproduktion, samt relevante faglige kvalifikationer inden for mikrobiologi og smitteforebyggelse.

Arbejdsgruppen har drøftet, at der med fordel kan gennemføres oplæring af undervisere forud for ikrafttrædelse af krav om obligatorisk hygiejneundervisning.

9.2 Pædagogik

Læringsmålene opnås med udgangspunkt i voksenpædagogik. Det højeste udbytte opnås ved at undervisningen udfordrer allerede eksisterende viden og erfaringer, skaber nysgerrighed, giver mening og har nytteværdi for kursisten. Dette sker bedst ved, at kursisten anvender egne erfaringer indenfor smitteafbrydelse i stalden, og undervisningen tager afsæt i disse.

En vejledende klassekvotient på min 15 og max 25 kursister vil skabe de bedste betingelser for en dialogbaseret undervisning

9.3 Sprog

Det foreslås at der undervises på dansk eller engelsk. Da der er udenlandske medarbejdere, som ikke forstår og taler dansk eller engelsk, forventes det også, at der vil være behov for, at kurset udbydes på andre sprog.

9.4 E-learning

Arbejdsgruppen har drøftet muligheden for at anvende e-learning, og ser at denne undervisningsform kan anvendes i følgende situationer:

- Som supplement til klasseundervisning.
- Til illustration af cases og handlingsforløb.
- Til gennemgang af en del af kursusforløbet, således at denne del kan tages uden for normal arbejdstid og tiden for tilstedeværelse kan nedbringes til f.eks. 4 timer.
- Til støtte for udenlandske medarbejdere, med dårlige danskundskaber

SEGES Videncenter for Svineproduktion har erfaringer med udvikling og brug af e-learning til formidling af svinefaglig viden. Erfaringerne viser, at e-learning kan være et godt supplement til face-to-face undervisning, og specielt brug af små videoklip er en god måde at vise komplicerede emner på en lettere tilgængelig måde. E-learning er omfattende at udarbejde og kræver ekspertise såvel fagligt som teknisk.

Arbejdsgruppen anbefaler: at der stilles krav til underviserens kompetencer såvel pædagogisk som fagligt.

10. Kursus varighed

I arbejdsgruppens drøftelse er der taget udgangspunkt i 1-dags kursus. Arbejdsgruppen har drøftet mulighederne og begrænsningerne ved en kortere varighed af kurset.

Kursusindhold beskrevet i kapitel 8 er baseret på en varighed af kurset på 8 lektioner af 45 minutter. Lektionerne kan holdes på samme dag, eller kan fordeles over 2 eller evt. flere dage.

Kurset er målrettet personer, der ikke eller kun i begrænset omfang har haft hygiejneundervisning tidligere. Kursusbeskrivelsen er opdelt i lektioner, og kan således danne baggrund for mindre kurser til supplerende af kursusdeltagerens tidligere kurser/uddannelse. F.eks. vil personer med landbrugsuddannelsen med specialforløb svin og bevis for deltagelse på kursus i sundhedsstyring, kunne nøjes med et suppleringskursus på 2-3 lektioner, bestående af en kort repetition samt undervisning i emner, som ikke var en del af Landbrugsskolernes undervisningsplan på tidspunktet gennemført uddannelse.

Arbejdsgruppen anbefaler: at det fulde kursus for personer, der ikke eller kun i begrænset omfang har haft hygiejneundervisning tidligere, får en varighed svarende til et 1-dags AMU-kursus, og at kortere kurser målrettes personalegrupper, der kan få delvis merit for deltagelse på andre kurser/uddannelse.

11. Kursusmateriale

Arbejdsgruppen har drøftet vigtigheden af opdateret og ensartet undervisningsmateriale, for at sikre ensartet undervisning. Det foreslås at kursusmateriale udarbejdes i et samarbejde mellem SSI og SEGES Videncenter for svineproduktion. Opdatering sker som udgangspunkt en gang hvert 2. år og/eller hvor det er nødvendigt grundet ny viden. Opdateringen foretages af SSI i samarbejde med en repræsentant fra de 3 målgrupper.

Kurset afsluttes med udstedelse af kursusbevis/certifikat.

Arbejdsgruppen anbefaler: at der skal indføres krav om, at udbydere af det obligatoriske hygiejnekursus underviser efter det udarbejdede og opdaterede kursusmateriale og at dette gælder for såvel det fulde kursus som suppleringskurser.

12. Udbud af kursus

Arbejdsgruppen har undersøgt mulighederne for at udbyde det obligatoriske hygiejnekursus som et AMU-kursus, idet dette giver mulighed for at indhente tilskud til arbejdsgiver eller arbejdstager.

For at et kursus kan udbydes som et AMU-kursus, kræver det at kurset ikke tidligere har været udbudt på anden måde. Dette for at sikre at andre udbydere ikke udkonkurreres i kraft af, at AMU-kurser oftest kan udbydes til en lav pris.

AMU-kurser har som minimum en varighed på en dag. Mindre kurser tilbydes ikke i AMU-regi.

Det forventes ikke, at AMU-systemet kan finde kapacitet til undervisning af hele målgruppen i løbet af det første år efter kursuskravet er implementeret. Der vil være behov for at uddanne de nødvendige undervisere, fordele disse over hele landet og skaffe den nødvendige fysiske kapacitet på uddannelsesstederne.

Ikke alle, der bliver omfattet af krav om hygiejnekursus, kan deltage på et AMU-kursus, enten fordi de ikke opfylder betingelserne for dette, eller fordi de kun har behov for et mindre supplerende kursus. Derfor bør kurset efterfølgende kunne udbydes af alle, der kan efterleve kravene.

Kvalitet(AMU-kursus)

Et AMU-kursus kan kun udbydes af en godkendt AMU-udbyder (skole). Der kan stilles særlige krav til, at undervisningen eller dele af den varetages af en særlig type fagperson. Dette vil dog fordyre kurset, hvis skolen ikke selv har ansat den pågældende fagperson. Kurset kan blive udbudt på AMU-centre, landbrugsskole, transportskole, på en bedrift m.m. Det er vigtigt, at lærerne, der underviser, har de nødvendige kompetencer samt at hele eller dele af undervisningen sker i et miljø, der er relevant for emnet. Undervisningssproget er dansk. Deltagere kan for egen regning medtage tolk.

Udbydere af AMU-kurser er underlagt et kvalitets-system, hvor deltagerne evaluerer undervisningen efter endt kursus.

Pris/tilskud (AMU-kursus)

Kursusgebyret for et 1-dags AMU-kursus er typisk 110 - 184 kr. afhængig af kurset².

Udbydes kurset som AMU-kursus, kan der søges offentlig VEU-godtgørelse³ til enten arbejdsgiver eller arbejdstager. For at kunne modtage godtgørelsen er der en række krav, man skal opfylde, f.eks. må man ikke have en uddannelse på et højere niveau end en erhvervsuddannelse eller lign. Som ansat er det arbejdsgiveren, der tilmelder medarbejderen og dermed også får compensationen. VEU-godtgørelsen er 80 % af højeste dagpengesats, dvs. ca. 660 kr. pr. kursusdag.

Arbejdsgruppen anbefaler: at obligatorisk hygiejnekursus for personer, der håndterer svin først udbydes som AMU-kursus og at det umiddelbart herefter gøres tilgængeligt for andre udbydere.

---

² Kilde: www.amukurs.dk

³ Kilde: <http://www.veug.dk/Borger/VEU-godtgoerelse/Satser/Sats-for-VEU-godtgoerelse>

Bilag 1. Undersøgelse af eksisterende hjemmelsgrundlag.

Veterinærlovgivningen – undersøgelsen er foretaget af Fødevarestyrelsen

Lov om hold af dyr har til formål at sikre, at hold af dyr sker på en ansvarlig måde, og sådan at hensynet til fødevarer sikkerheden og menneskers og dyrs sundhed samt til produktionen tilgodeses.

Ifølge lovens § 3 a, stk. 3 kan ministeren fastsætte regler om uddannelseskra v til personer, som er ansvarlige for landbrugsmæssigt hold af f.eks. svin.

I forarbejderne til bestemmelsen fremgår det, at den ansvarlige person er den fysiske person, der forestår den daglige drift af besætningen. Uddannelseskra vts overordnede formål er at sikre, at den person, der forestår den daglige drift af et erhvervmæssigt dyrehold har tilstrækkelig viden om forebyggelse og håndtering af de dyrevelfærds- og dyresundhedsproblemer, der kan opstå i en besætning med landbrugsdyr. Undtaget for uddannelseskra vet er personer, der har gennemført en erhvervsuddannelse, der kan sidestilles med uddannelseskra vet og personer, der kan dokumentere, at de i en sammenhængende periode på 2 år inden for de sidste 10 år forud for reglens ikrafttrædelse, har forestået driften af en husdyrbesætning af en vis størrelse.

I kursus om drift af erhvervmæssigt dyrehold, kan emnet smittebeskyttelse indgå som et delemne, men bestemmelsen vurderes ikke, at kunne benyttes som hjemmelsgrundlag til at indføre krav om obligatorisk hygiene kursus for hele målgruppen. Om bestemmelsen kan anvendes til at indføre kra vet for en mindre del af målgruppen, vurderes om tvivlsomt.

Ifølge lovens § 30 kan ministeren fastsætte regler om at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for udbredelse af zoonotiske⁴ smitstoffer eller til at meddele påbud om gennemførelse af særlige foranstaltninger samt meddele forbud mod anvendelse af dyr, dele heraf eller animalske fødevarer, sæd, oocytter, embryoner af dyr samt gødning, hø, halm, dyrefoder og andre produkter og genstande, hvormed sygdomme og zoonotiske smitstoffer kan spredes.

Reglerne kan iværksættes over for dyrehold, vildtlevende dyr, produkter af dyr, samt ejendomme, virksomheder, anlæg, maskiner og transportmidler, der anvendes til dyrehold. Personale i besætningerne er ikke omfattet.

I forarbejderne til loven fremgår det, at man kan fastsætte generelle regler om bekæmpelsesforanstaltninger og foranstaltninger, som kan bringes i anvendelse med henblik på begrænsning af udbredelsen af sygdomme og zoonotiske smitstoffer. Foranstaltningerne tænkes anvendt i en udbrudssituation eller i en situation, hvor der er en begrundet mistanke om udbrud.

Ifølge lovens § 33, stk. 2, kan ministeren fastsætte regler om overvågning af sundhedstilstanden samt om forebyggelse og afhjælpning af sundhedsmæssige problemer blandt dyr. I regler udstedt i henhold til § 33, stk. 2, kan der fastsættes bestemmelser om vaccination og andre forebyggende foranstaltninger. Der kan tillige fastsættes bestemmelser om indsamling og indberetning af data til belysning af besætningens sundhedsmæssige tilstand, om mærkning af dyr og om udtagning af prøver fra dyr og produkter af dyr til undersøgelse for sygdomme eller sygelige tilstande. Denne paragraf kan ikke benyttes som

---

⁴ Zoonotiske smitstoffer er smitstoffer, der kan smitte mellem mennesker og dyr.

hjemmelsgrundlag til at indføre et obligatorisk hygiejnekursus, da det af forarbejderne fremgår, at paragraffen omhandler overvågning og forebyggende foranstaltninger, som f. eks. bestemmelser om vaccination og prøveudtagning.

Arbejds miljølovgivningen – undersøgelsen er foretaget af Arbejds miljøtilsynet

Arbejds miljøloven sætter rammerne for et sikkert og sundt arbejdsmiljø, der til enhver tid er i overensstemmelse med den tekniske og sociale udvikling i samfundet. Reguleringen i medfør af arbejdsmiljøloven skal derfor have et klart forebyggende sigte i forhold til arbejdsmiljøet.

Efter lovens § 38, skal arbejdet planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Beskæftigelsesministeren kan fastsætte nærmere regler om hvilke krav, der skal være opfyldt for at arbejdet kan anses for fuldt forsvarligt planlagt, tilrettelagt og udført, herunder om foranstaltninger vedrørende arbejder, arbejdsprocesser- og metoder, forbud mod særligt farlige arbejder og om særligt arbejdstøj og personlige værnemidler.

Beskæftigelsesministeren kan efter § 41 endvidere fastsætte regler om, at arbejde, der kan medføre betydelig fare for ulykker eller sygdom, kun må udføres af personer, der har gennemgået en nærmere angivet uddannelse, aflagt en prøve eller opnået en bestemt alder.

Af lovbemærkninger til denne bestemmelse fremgår det, at bestemmelsen samt tidligere regler herom såvel omfatter den situation, hvor de pågældende personer selv er udsat for fare, som situationer, hvor andre udsættes for fare.

Efter lovens § 2 stk. 3 omfatter § 41 også arbejde, der ikke udføres for en arbejdsgiver fx udføres af selvstændige.

For at § 41 skal finde anvendelse kræver det således, at der skal være tale om et arbejde, som kan medføre betydelig fare for den ansatte selv eller andre.

Denne hjemmel har kun været anvendt i begrænset omfang. Der eksisterer i dag 14 arbejdsmiljøfaglige uddannelser. som er rettet mod helt konkrete arbejdssituationer fx nedtagning af asbest eller opstilling af store stilladser, hvor der kan være betydelig fare for den ansatte selv eller andre. Da arbejdsgiveren har pligt til instruktion, måske en særlig kvalificeret instruktion og tilsyn, har der hidtil været tale om, at der skal være en helt særlig begrundelse for et krav om uddannelse.

Efter arbejdstilsynets vurdering foreligger der ikke for den ansatte selv eller andre en betydelig fare for sygdomme ved arbejde med svin, som ikke kan iagttages på anden måde end ved uddannelse.

Sundhedslovgivningen – undersøgelsen er foretaget af Sundhedsstyrelsen

Sundhedsstyrelsen kan fastsætte regler for autoriserede sundhedspersoners medvirken i bekæmpelse af smitsomme sygdomme. Endvidere kan Sundhedsstyrelsen fastsætte regler i forbindelse med smitsomme sygdomme i skoler og institutioner.

Anledningen til de foreslåede hygiejnekurser er MRSA i svinebesætninger (husdyr-MRSA). MRSA er omfattet af Epidemiloven (liste B), men er jo ikke en alment farlig sygdom (liste A), hvorfor der ikke kan iværksættes tvangsforanstaltninger.

Sundhedsstyrelsens MRSA-vejledning fastætter regler for sundhedspersonale i forbindelse med forebyggelse af smittespredning primært på hospitaler og i plejesektor.

Af vejledningen fremgår også rådgivning i forbindelse med MRSA i svinebesætninger – men har netop karakter af rådgivning.

Vedr. sundhedsvæsenets regler på videre-uddannelsesområdet, gælder disse alene sundhedspersoner.

Bilag 2: Målgruppernes størrelse

Ejere af og ansatte i svinebesætninger

Denne målgruppe er den største. I 2014 var der i svine sektoren beskæftiget ca. 4.000 selvstændige og ca. 6.500 lønmodtagere. I alt ca. 10.500 personer.

Af disse ca. 10.500 personer har ca. 120 personer om året i en periode på ca. 10 år⁵ (ca. 1200 personer) haft hygiejne undervisning på landbrugsskolerne i forbindelse med deres uddannelse.

I gruppen af lønmodtagere estimeres det at 50 % (6.500 x 0,5) er udlændige, dvs. ca. 3.250 personer.

Der regnes med en årlig udskiftning på ca. 25 % blandt lønmodtagerne, hvilket vil sige, at op til (6500 x 0,25) 1625 personer ansættes i svinebesætningerne hvert år. Det estimeres at halvdelen af de 1625 personer er danske, hvoraf ca. 50 % (1625/2 x 0,5), dvs. ca. 400 personer har gennemgået en landbrugsuddannelse med et forløb med hygiejneundervisning. De øvrige (ca. 1200 personer, herunder udenlandske medarbejdere) antages ikke at have gennemgået nogen form for hygiejneundervisning.

Chauffører der laster og transporterer levende svin

Denne målgruppe estimeres til at omfatte ca. 900 chauffører (danske og udenlandske). Den årlige udskiftning på dette område er sat til ca. 10 %, dvs. ca. 90 chauffører.

Beregningen af antal chauffører er foretaget ved at opgøre antallet af flytninger som antal aktive biler pr. dag pr. år. Dvs. hvis en bil henter grise i Danmark, og leverer grise til flere forskellige besætninger, vil denne flytning kun tælle med én gang. Som udgangspunkt antager vi, at én aktiv bil pr. dag beskæftiger én chauffør 8 timer dagligt. Dog estimeres det, at transporttiden vil overstige 8 timer i 25 % af tilfældene, og i disse tilfælde vil der ofte være to chauffører pr. bil pr. dag. Det vil sige at én aktiv bil pr. dag beskæftiger 1,25 antal chauffører. Vi antager endvidere, at én chauffør arbejder 220 dage om året.

I 2014 udgjorde antallet af aktive biler i Danmark 135.517 stk. Det svarer til ca. 770 chauffører, der transporterer både smågrise og slagtesvin.

I 2014 udgjorde antallet af aktive biler, der eksporterede dyr ud af Danmark 20.352 stk. Det svarer til 115 chauffører.

Slagteriarbejdere der beskæftiger sig med modtagelse og inddrivning af levende svin

Denne målgruppe består af den andel af slagteriarbejdere, der har kontakten med de levende svin.

Det vurderes, at der er i alt ca. 300 medarbejdere på slagterierne Danish Crown (DC), Tican og Danske Slagtemestres medlemmer, der har kontakt til levende svin (DC: 160 medarbejdere, Tican: 30- 40 og Danske Slagtemestres medlemmer ca. 100). Den årlige udskiftningsfrekvens er ca. 5 %.

---

⁵ Kurset i sundhedsstyring som dækker ca. 85 % af læringsudbyttet, har været tilbudt siden 2002. MRSA har været et emne på kurset siden 2009.

Bilag 3: Økonomi

Beregningerne er foretaget med følgende forudsætninger:

- Heldagskursus (8 timer).
- Deltagerbetaling på 110 kr. for et 1-dags AMU-kursus (mindstepris).
- På baggrund af målgruppernes størrelse angivet i tabel 1.
- Beregningen tager udgangspunkt i at alle personer i målgruppen deltager på 1-dags AMU-kursus.

Kursusafgift(deltagerbetaling):

For nuværende medarbejdere:

	Antal personer	Kursus- afgift/person	Kursusafgift i alt (kr.)
Svinebesætninger	9.300	110	1.023.000
Chauffører	900	110	99.000
Slagteriarbejdere	300	110	33.000
I alt	10.500		1.155.000

For nye medarbejdere (årligt):

	Antal personer	Kursus- afgift/person	Kursusafgift i alt (kr.)
Svinebesætninger	1200	110	132.000
Chauffører	90	110	9.900
Slagteriarbejdere	15	110	1.650
I alt	1305		143.550

Der er i ovenstående beregning ikke medtaget udgift til tabt arbejdsfortjeneste. Dette opgøres nedfor. Opgørelsen er lavet af Landbrug & Fødevarer:

Udgift til tabt arbejdsfortjeneste:

For nuværende medarbejdere:

	Antal personer	Tabt arbejdsfortjen este/person	Tabt arbejdsfortjeneste i alt (mio. kr.)
Svinebesætninger	9.300	1120	10,4
Chauffører	900	1200	1,1
Slagteriarbejdere	300	1250	0,4
I alt	10.500		11,9

For nye medarbejdere (årligt):

	Antal personer	Tabt arbejdsfortjeneste/person	Tabt arbejdsfortjeneste i alt (mio. kr.)
Svinebesætninger	1200	920	1,10
Chauffører	90	1000	0,09
Slagteriarbejdere	15	1050	0,02
I alt	1305		1,21